

Internationella
programkontoret

14

Rapportserie

Utveckling och samarbete

Projektexempel från
högskolor och universitet 2004

Vägen till världens kunskap

Internationella programkontoret för utbildningsområdet (IPK) är en statlig myndighet, under Utbildningsdepartementet, med uppdrag att främja internationaliseringen inom utbildningsområdet. Vi stödjer skolor, universitet och högskolor, företag, organisationer och enskilda individer. Det kan gälla allt från internationella samarbetsprojekt inom utbildning och kompetensutveckling till praktik och studier utomlands. Utbyten för studenter och lärare är en viktig del av verksamheten.

Med denna rapport vill vi lyfta fram några projekt inom högskolan, vilket är ett av IPK:s verksamhetsområden jämsides med skolan, vuxenutbildningen och yrkesutbildningen.

Rapporten innehåller ett stimulerande axplock av de verksamheter som nyligen genomförts eller fortfarande pågår inom högre utbildning. Projektägarnas beskrivningar av sin verksamhet förmedlar en känsla av att ”det endast är den egna kreativiteten” som kan lägga hinder i vägen för vad som är möjligt att åstadkomma.

Det är både glädjande och entusiasmerande att ta del av det fina utvecklingsarbete som pågår genom de olika internationella program som vi har i uppdrag att förmedla, stödja och sprida kunskap om.

Min förhoppning är att läsaren skall uppleva detsamma.

För ytterligare information om vår verksamhet och vad vi kan erbjuda i form av internationella kontakter besök vår hemsida www.programkontoret.se. Där finns även fylligare beskrivningar av de möjligheter som de olika programmen erbjuder, ansökningshandlingar, ytterligare projektbeskrivningar, reseberättelser m.m.

Förutom denna exempelsamling från högskolan finns ytterligare tre rapporter utgivna med exempel från verksamheter inom områdena yrkesutbildning, skola och vuxenutbildning.

Boo Sjögren

Generaldirektör

Innehållsförteckning

Utbyte mellan Europa och Latinamerika	6
Utveckling av nytt magisterprogram	8
En europeisk kurs för lärarstudier	10
Emilio fick stipendium för att praktisera på FN	12
Över Atlanten för bättre äldreomsorg	14
Modedesigner på Erasmusutbyte	16
Givande utbyte med Sydafrika	18
Linnaeus-Palmeprojekt i Kina	20
Ett aktivt nätverk inom idrottsutbildning	22
Arbete för uthållig landsbygdsutveckling	24
Camilla praktiserade på skola i Holland	26
Lärarytbyte ger högre konstnärlig kvalitet	28
De gjorde hälsoyoghurt på Madagaskar	30
KTH samarbetar med Jordanien	32
Förbättrad utbildning i statistik i Ukraina	34
Arkitektstudent på praktik i Alaska	36
Givande sommarkurs i folkhälsofrågor	38
Laboratoriepraktik i Tyskland	40
Bibliotek samarbetar om vuxnas lärande	42
"Join the Club" – ett lyckat språkprojekt	44
Verktyg för projektarbete på distans	46

Utbyte mellan Europa och Latinamerika

SME-chains

Program: Alfa

Typ av aktivitet: delprogram A: Academic and Institutional Management och delprogram B: Scientific and Technical Training

Institution: Högskolan i Jönköping, Ingenjörshögskolan

Partnarländer: Spanien, Tyskland, Norge, Schweiz, Argentina, Chile, Colombia, Uruguay

Genomförandetid: december 2001–december 2003

Budget: 490 000 varav 25 procent täcktes av Alfa

SME-CHAINS ÄR ETT tvåårigt projekt som omfattar studentutbyte mellan EU och Latinamerika, där studenterna arbetar i projekt vid små och medelstora företag på de båda kontinenterna. En viktig aktivitet har också varit att skapa en webbportal som är tillgänglig för varje deltagande universitet och som fungerar som plattform för samarbetet mellan universiteten, studenterna och företagen.

– Projektet har gått jättebra och varit särskilt positivt för studenterna som deltagit. Vi undersöker möjligheterna till en fortsättning på projektet men det är lite av en utmaning att hitta naturliga anknytningar mellan Sverige och länder i Latinamerika, säger Bengt Henoch, professor i el- och datateknik vid Ingenjörshögskolan i Jönköping

Det första året – en plattform

Det första året fokuserade på att bygga upp en plattform för det studentutbyte och de projektarbeten som skulle äga rum under andra året. Universiteten gick ut med inbjudningar till företag för att presentera projektet och dess möjligheter och erbjöd dem att vara en del av samarbetet genom att ge projektuppgifter till studentgrupperna.

Ett noggrant förarbete för att få beskrivningar av företagen och de föreslagna projekten var viktigt för att få en bra matchning av studenter och företag. Studenterna började sedan förbereda projekten tillsammans med de deltagande företagen.

Webbportalen byggdes upp och blev ett viktigt instrument i denna process. Informationen som finns där har bildat en bas för matchning av företag och studenter. Portalen

beskriver de kompetenser som behövs för de olika företagsprojekten och öppnar också för samarbeten företagen emellan. Den har också använts som en plattform för informationsutbyte mellan aktörerna i projekten.

Motiverade företag och verkliga uppdrag

Det visade sig att det fanns flera olika motiv för företagen att delta i projektet. Ett företag har en produkt som skulle kunna marknadsföras på den andra kontinenten och ville därför få mer kunskap om den andra kontinentens marknad. Ett annat företag såg möjligheter till att utveckla kringprodukter eller stödfunktioner till produkter på den andra kontinenten. Ytterligare ett företag såg möjligheter till export av ett affärskoncept, till exempel en service eller stödfunktion.

Det andra året – en utmaning

Under projektets andra år ägde studentutbytena och projektarbetena rum. Åtta projekt genomfördes och totalt deltog 44 studenter i utbytet (21 från Europa och 23 från Latinamerika). Studenter från Högskolan i Jönköping åkte bland annat till Chile, Colombia och Uruguay för att arbeta med projekt inom så vitt spridda områden som mjukvara för biltullar, styrsystem för sågverksindustri och utbildning i e-handel för små och medelstora företag. Projektarbetena har presenterats i utförliga rapporter och samtliga deltagande studenter har fått dem godkända som examensarbeten vid sina hemuniversitet.

Erfarenheterna från det andra året har varit mycket positiva. Projektgrupperna har fungerat mycket bra och kvaliteten på arbetena har varit hög. Studenternas olika kulturella bakgrund har visat sig vara en tillgång i projekten och alla studenter har lärt sig samarbeta i internationella grupper. Studenterna har fått uppleva ett annat land, inte bara genom ett universitet utan även genom att de fått mycket nära kontakt med näringsliv och organisationer i landet. De har fått möjlighet att uppleva ”det verkliga livet” i det land de vistats i.

Alfa

Alfa är ett EU-program som ger ekonomiskt stöd till högskolor, företag och organisationer som vill samarbeta med Latinamerika. Målet med Alfa är att hitta metoder som förbättrar samverkan inom det högre utbildningsom-

rådet mellan EU-länderna och 18 länder i Latinamerika. Ett partnerskap måste minst omfatta tre universitet/högskolor från tre olika latinamerikanska länder, samt universitet/högskolor från tre EU-länder.

Utveckling av nytt magisterprogram

Linking Universities in Asia and Europe in Implementing Sustainable Technology to SMEs

Program: Asia-Link

Typ av aktivitet: Utveckling och genomförande av ett internationellt magisterprogram

Tema: Implementering av hållbarhetsteknik till företag och samhället i övrigt i U-länder.

Institution: Högskolan i Borås, institutionen Ingenjörshögskolan

Partnerländer: Indonesien och Storbritannien

Projekttid: Tre år, med start januari 2003

Budget: 298 126 euro från Asia-Link. Den totala budgeten för projektet uppgår till 505 429 euro.

PROJEKTET GÅR UT på att utveckla det internationella magisterprogrammet "Implementation of Sustainable Technology". Syftet är att föra samman universitet i Europa och Asien (i detta fall Indonesien) genom en gemensam utveckling av ett studieprogram samt aktiv lärar- och studentmobilitet. Studentmobilitet genom att studenterna under termin två ska välja en av tre specialiseringar. Vart och ett av de deltagande universiteten erbjuder en specialisering.

Ett annat syfte med programmet är att föra samman universiteten med mindre och medelstora företag genom att studenterna genomför ett utökad examensarbete år två (25 studiepoäng kompletterat med 15 studiepoäng teo-

retiska studier på distans). Projektet skall i största möjliga utsträckning genomföras i samverkan med enskilda företag i utvecklingsländer.

Förväntade resultat:

1. Undervisningen sker gemensamt (i första omgången) vid två universitet med lärare från alla tre universiteten. Samma lärare svarar alltså för respektive kurs vid de båda universiteten. I största möjliga utsträckning kommer utbildningen att ske med "live" distansundervisning. Ett resultat är alltså att utveckla, anpassa och implementera teknik för distansundervisning.
2. Genom det intima samarbetet lärare emellan både vid utvecklingen och genomförandet av magisterprogrammet skapas länkar mellan universiteten på personlig nivå.

3. Ökat medvetande för hållbarhetsfrågorna i småföretag i u-länder och aktiv kunskaps- och tekniköverföring.

Aktiviteter:

1. *Gemensam programutveckling*
2. *Utveckling av teknik för distansundervisning*
3. *Aktivt genomförande av magisterprogrammet med lärar- och studentmobilitet*

Utgår från tidigare kontakter

Högskolan i Borås har sedan tidigare samarbete med Gadjah Mada-universitetet i Indonesien med student- och lärarutbyte i mindre skala. Kontakter med övriga partner har skett genom tidigare, personliga kontakter hos projektledningen och sekundära kontakter i steg. I den långsiktiga målsättningen ingår att projektet skall vidgas till att omfatta fler universitet i olika länder med olika specialiseringar under termin två.

Fler universitet intresserade

Genom projektet har man kunnat bryta ner barriärer när det gäller extern samverkan och ekonomisk hantering av EU-anslag. De första studenterna anlände i september 2004 och man förväntar sig att närvaron av utländska studenter skall skapa en dynamisk miljö även för de lärare och studenter som är på hemmaplan. Ett viktigt positivt resultat är den beredvillighet som övriga partner har haft med att medverka i framtagande och genomförandet av magisterprojekten. De projektförslag som kommer fram i detta samarbete, kommer att kunna "spilla av" till studenter vid de andra deltagande universiteten. Det finns ett intresse från fler universitet att ingå i samarbetet i framtiden. Formellt beslut har dock ännu inte fattats om att ta in en ny grupp studenter höstterminen 2005.

Asia-Link

Asia-Link är ett samarbetsprogram mellan lärosäten i EU och Sydostasien, Sydostasien och Kina, exklusive Hong Kong och Macau.

Syftet är att främja befintliga och nya nätverksbaserade samarbeten. Målgruppen

är universitet och högskolor, forskningsinstitut, departement, myndigheter och organisationer som arbetar med akademiskt utbyte.

En europeisk kurs för lärarstudier

Argonauts of Europe

Program: Comenius 2.1

Typ av aktivitet: europeiskt samarbetsprojekt

Titel: Argonauts of Europe: Mobility Framework, Course and School Practice for Student Teachers in Europe.

Koordinator: Hogeschool van Utrecht, NL

Partnerländer: Finland, Sverige, Polen, Spanien, Österrike & Tjeckien

Budget: 225329 euro

Projektlängd: 3 år – hösten 2002 till våren 2005

LÄRARPROGRAMMEN I Linköping och Karlstad deltar tillsammans med flera svenska grundskolor i Comenius-projektet Argonauts of Europe - ett treårigt projekt där både kursverksamhet och praktik i skolor i olika länder ingår. 8 lärarutbildningar i Europa är engagerade i projektet.

Kursen som utvecklas inom projektet har temat "Intercultural Communication and Management of Transnational Educational Projects" och syftar till att bättre förbereda de framtida lärarna för att driva transnationella skol-samarbeten i Europa. Interkulturell

kommunikation och transnationell projektledning står i centrum för kursen och praktikperioden. Under utlandsvistelsen har studenterna stöd av en webbaserad läromiljö. Studenter, handledare på skolor och projektkoordinatorerna kan logga in i ett virtuellt utbildningsrum för att kommunicera och dela med sig.

Flera svenska skolor deltar

Projektet koordineras av Hogeschool van Utrecht, en lärarhögskola i Nederländerna. Förutom Linköpings och Karlstads universitet deltar flera svenska skolor – Ljungsbro skolan, Vreta Kloster skola, Kronoparksskolan och Skogsbackes skolan – samt lärarhögskolor och skolor från fem andra länder. De skolor och lärarhögskolor som deltar i projektet tar också själva emot utbytesstudenter från de andra länderna. Studenter som fullföljer de olika momenten av kursen och praktiken får ett intyg som valideras av den egna institutionen med hjälp av ECTS-poäng. De första pilotkurserna har ägt rum under läsåret 2003-2004. Till exempel praktiserade två tjeckiska och två österrikiska studenter på Vreta Kloster skola i Östergötland under våren.

Två svenska elever om sina erfarenheter

Under året var också sex svenska studenter utomlands. Maria Engström läste tio poäng på lärarutbildningen i Wien. Där ingick bland annat två och en halv veckas praktik.

– Jag gjorde min praktik på en mellanstadieskola i centrala Wien. Där följde jag mestadels med en engelsklärare, men jag besökte även andra lärares lektioner. Jag fick också möjlighet att undervisa några lektioner både på tyska och engelska, vilket var väldigt roligt. Det var intressant att jämföra det österrikiska skolsystemet med det vi har i Sverige.

Sofie Andersson, som gjorde sin kurs i Nederländerna, tycker också att hon har lärt sig mycket.

– Under hela vistelsen tvingades vi reflektera över vad vi lärt oss och vad vi ville lära oss mer om. Det är alltid svårt, men jag tycker att jag har nått alla mål som jag hade i början av kursen. Det enda negativa var att tiden gick alldeles för fort och att man tvingas ta avsked av alla underbara vänner som man får på köpet.

”Internationell profil” för skolpersonal

Möten har arrangerats för handledare på lärarutbildningarna. Det är viktigt för dem att kunna träffas och diskutera hur handledaruppdraget är utformat i olika länder, och hur de kan förbättra stödet för studenterna. Under våren 2005 arrangeras också en konferens i Barcelona för att diskutera projektets utveckling och resultat. Dessutom kommer en ”internationell profil” för skolpersonal att utvecklas. Profilen definierar de kompetenser som krävs för att en lärare ska kunna arbeta med internationalisering inom utbildning. Den ska användas som utgångspunkt för en framtida fortbildningskurs för aktiva lärare.

Comenius 2.1 – europeiska samarbetsprojekt

Institutioner, särskilt institutioner som utbildar och fortbildar lärare, från minst tre deltagarländer varav minst ett måste vara en EU-medlemsstat, kan delta i Comenius 2.1. Syftet är att genom projektsamarbete

förbättra utbildningen för lärare och andra personalgrupper som arbetar med skolutbildning. Samarbetet skall också inriktas på att utforma strategier för att förbättra kvaliteten på undervisningen och inläringen.

Emilio fick stipendium för att praktisera på FN

Faktaruta för projekt som handlar om...

Program: Sidas resestipendier
Typ av aktivitet: praktik
Praktikplats: FN sekretariatet i New York
Stad och land: New York, USA
Stipendiesumma: 25 000 kr

FN-SEKRETARIATET UTFÖR FN:s dagliga sysslor och åtaganden. Det understödjer FN:s alla viktigare organ och administrerar de program och åtaganden som dessa har lagt ut. Den som leder denna organisation är generalsekreteraren, för närvarande Kofi Annan.

Kofi Annan har under sin tid på FN genomfört en hel del reformer i syfte att både effektivisera och anpassa organisationen till de nya krav som ställs på den. Vid ett flertal tillfällen har Kofi

Annan i detta syfte tillsatt olika paneler bestående av välrenommerade personer inom internationell politik. Dessa "High Level Panels" har fått i uppdrag att komma med rekommendationer inom vissa specifika områden. Generalsekreteraren tillsatte en sådan panel i februari 2003: The High Level Panel on Civil Society. Denna leds av Brasiliens före detta president Fernando Enrique Cardoso och inkluderar tolv andra kända personer med bakgrund i både statliga och ickestatliga organisationer.

Panelens uppgift är att komma med rekommendationer om hur samspelet mellan FN och det civila samhället kan göras mer meningsfullt. Bakgrunden är bland annat det civila samhällets allt starkare röst och den ökande interaktionen med FN. Stora delar av det civila samhället jobbar i nära kontakt med befolkningen i utsatta länder och jobbar för mål som överensstämmer med FN:s mål. Samtidigt har FN:s medlemsländer känt sig alltmer besvärade, och i vissa fall ställt sig direkt kritiska till den hänsyn som de numera tvingas ta till dessa icke folkvalda organisationer. Mängden och variationen på dessa organisationer gör det också svårt att bestämma hur interaktionen bör se ut mellan dem och FN.

Utöver de 13 personer som satt i panelen jobbade även två personer från sekretariatet med panelen. Dessa hade lång erfarenhet från strategiskt förnyelsearbete inom FN och

såg dessutom till att arbetet förflöt på ett så effektivt och koordinerat sätt som möjligt. Dessa två satt på avdelningen för strategisk planering, en del av generalsekreterarens exekutiva kontor. Det var dessa två personer jag jobbade för.

Fick två huvuduppgifter

Jag fick två stycken projekt att genomföra. Det första innebar att samla ihop data från enkätundersökningar och analysera detta. Det rörde sig om kvalitativa och kvantitativa svar från ca 1000 NGO:s (non-governmental organizations). Analysen innebar främst att försöka komma på olika sätt att använda sig av informationen så att nya insikter kunde uppnås. Dessutom skulle alla kvalitativa svar sammanfattas så att kontentan av alla svaren kom fram. Detta sammanställdes till slut i en rapport som jag presenterade för panelen.

Det andra projektet innebar att organisera ett möte mellan panelen och ett hundratal representanter från olika Afrikanska NGO:s i Johannesburg, Sydafrika. Jag fick skicka ut inbjudningar, samt se till så att alla fick flygbiljetter, hotellplatser och mat, med mera. Självklart uppstod mer eller mindre oförutsedda problem (visum etc.) som jag fick lösa.

Utöver dessa på förhand fastställda uppgifter fick jag ta hand om löpande arbete: från att ta anteckningar vid olika möten till att leta fram dokument som producerats någonstans inom FN. Jag fick också, i mån av tid, delta vid alla sammanträden som hölls i konferensrummen och i generalförsamlingen. Detta tillsammans med möjligheten att få träffa seniora personer från generalsekreterarens kontor, samt högt uppsatta personer från den internationella politiska arenan, utgjorde nog de mest minnesvärda stunderna. Dessutom vill jag poängtera hur stimulerande det varit att bo i en så rik och dynamisk stad som New York. Rik på utbud av konst, kultur och nöjen men också på värdefulla erfarenheter.

Emilio Dawin

Sidas resestipendier

Sidas resestipendier riktar sig till studenter och nytexaminerade vid högskolan som blivit antagna till obetald praktik inom internationella organisationer, t. ex. FN:s och EU:s institutioner.

Stipendiet syftar till att främja intresset hos yngre akademiker att i framtiden söka tjänster inom internationella organisationer som arbetar med frågor som berör det svenska utvecklingssamarbetet.

Över Atlanten för bättre äldrevård

AGE:NICE

Program: EU-USA

Typ av aktivitet: Kursutvecklingsprojekt

Titel: AGE:NICE - Advancing Gerontologic Education: Nursing through International Collaborative Endeavors

Institution: Högskolan i Kalmar

Ort och län: Kalmar, Kalmar län

Budget: 146 312 euro

I ANSÖKNINGSOMGÅNGEN 2002 för det EU-finansierade programmet EU-USA beviljades ett treårigt projekt inom gerontologisk omvårdnad. Högskolan i Kalmar är en av projektets två koordinatörer. Tillsammans ska tre universitet från tre olika länder i EU och tre olika universitet från tre olika stater i USA utarbeta en internationell kursplan i gerontologisk omvårdnad.

Målet är att kursen ska bidra till en kostnadseffektiv och kvalitativt god omvårdnad av äldre. De övriga universitet som ingår i projektet är University of Ulster på Irland, University of Padova i Italien samt Otterbein College, Ohio, East Tennessee State University och Hampton University, Virginia, i USA.

Varför EU-USA?

För Högskolan i Kalmar inleddes samarbetet inom EU-USA-programmet genom personliga kontakter. Margaretha Hagberg, universitetslektor på Institutionen för hälso- och beteendevetenskap vid Högskolan i Kalmar och Co-Project Director i projektet berättar:

– Vi var intresserade av att utveckla en internationell kursplan i gerontologisk omvårdnad. Dessutom såg vi en möjlighet att erbjuda studenter och lärare inblick i ett annat lands studie- och omvårdnadskultur genom ett transatlantiskt utbyte.

Student och lärarutbyte över Atlanten

I kursutvecklingsprojektet ingår student- och lärarutbyte. Syftet är att utveckla språkkunskaperna och den kulturella kompetensen samt fördjupa kunskaperna om geronto-

logisk omvårdnad i ett internationellt perspektiv. De erfarenheter som både studenter och lärare får under utbytet ska kunna ligga till grund för justeringar och utveckling av kursplanen. Hela projektet omfattar två utbytesperioder om tio veckor. Två lärare och fem studenter från varje lärosäte deltar i utbytet.

Margaretha Hagberg är en av de lärare som hittills genomfört ett utbyte inom projektet. Hon tillbringade under våren 2004 tio veckor som utbyteslärare vid Otterbein College i Ohio. Genom en rad studiebesök på sjukhem och äldreboenden samt även på tillsynsmyndigheter fick Margaretha Hagberg en god inblick i det amerikanska hälso- och sjukvårdssystemet och de problem och möjligheter som där är aktuella för den äldre befolkningen. Hon fick även föreläsa och diskutera sin egen forskning med studenter, lärare och forskare. Samtidigt fick hon också möjlighet att ta del av den forskning som amerikanska kollegor bedriver.

Samarbete föder samarbete

Samarbetet inom den stora projektgruppen har överlag fungerat bra. Det geografiska avståndet kan överbryggas genom e-post, telefonkontakter och videokonferenser. Margaretha Hagberg menar att projektet har gjort personalen vid Högskolan i Kalmar mer medveten om både pedagogiska och organisatoriska skillnader mellan de olika deltagande universiteterna.

– Genom projektet har vi fått ett utvidgat internationellt nätverk, som kan generera framtida utbyten och samarbete inom forskning och utbildning, konstaterar hon.

Högskolan i Kalmar hoppas att AGE:NICE projektet ska leda till att studenter från högskolan ska kunna läsa en 10-poängskurs i "Gerontological Nursing" vid något av de andra universitet som är involverade i projektet. Andra typer av samarbete har redan initierats, till exempel forskning, möjligheter till professionella akademiska uppdrag i andra länder samt möjligheter till utvidgat lärarutbyte.

EU-USA

Syftet med EU-USA är att utveckla metoder som förbättrar samverkan mellan EU och USA inom högre utbildning och yrkesutbildning. Även organisationer och företag kan delta i projekten. Fokus är på student- och lärarut-

byte, men även intensivkurser och liknande är möjligt.

Modedesigner på Erasmusutbyte

Designstudier i Danmark

Program: Erasmus

Typ av aktivitet: Studentutbyte

Lärosäte: Högskolan i Borås, Textilhögskolan

Deltagare: Rickard Lindqvist

Period: Hösten 2003

Budget: Studentutbytesstipendiet varierar men är i genomsnitt ca 150 EUR per månad

RICKARD LINDQVIST ÅKTE som Erasmusstudent till Designskolan Kolding i Danmark, och studerar nu sista året på modedesignprogrammet på Högskolan i Borås. Han arbetar främst med design av herrkläder. Vintern 2004 vann han KappAhls designpris.

Hur kom det sig att du började med mode?

– Det har aldrig varit någon dröm sedan barnsben eller något sådant, faktiskt. Man kan nog säga att det varit

lite av en slump. Jag började med att ta en kurs i konstruktionssömnad efter gymnasiet och fortsatte sedan med en kurs i herrskråreri. Det gick bra och det har rullat på efter det.

Men vad är det du tycker är roligt med mode, varför ville du fortsätta?

– I grunden handlar det om att få skapa nya saker och utmaningen att göra det på ett bra sätt. Mode är spännande i det som kläder gör med folk på det sociala planet. Kläder kommunicerar ju mycket. En stor del av hur andra uppfattar dig styrs ju av vad du har på dig. Jag tycker om att tänka på hur personer kommer påverkas av att bära mina kläder och hur kläderna kommer att påverka folks beteende.

Hur kom det sig att du ansökte om att bli Erasmusstudent?

– Det hänger ihop med att jag hade varit i Borås så länge. Borås är inte det roligaste stället att vara på. Men jag var också intresserad av att se hur undervisningen fungerade på en annan designskola.

Varför blev det Danmark?

– En tjej från skolan i Borås hade varit där och rekommenderade det. De har ett annat angreppssätt i Danmark. Boråsutbildningen har som grundtanke att först lära ut en

teknisk grund och sedan ska studenterna börja tänka idéer och lösningar. I Danmark arbetar man mer med metoder för att få fram bra idéer, tyngdpunkten ligger där. Jag tror att båda metoderna fyller ett syfte. Det var också den stora behållningen med att vara i Danmark, att få arbeta på ett annat sätt.

Vad innehöll studierna i Danmark?

– Olika kurser i drapering och teckning, plus ett längre designprojekt. Projektet var mer abstrakt, det skulle inte mynna ut i färdiga kläder utan mer sporra idéer.

Var tyckte du om att vara Erasmusstudent? Hur fungerade det?

– Det var både och kan man säga. I stort fungerade det bra. Det var lite tricksigt att organisera allt med den danska skolan och sådär, men det var småsaker. Jag och min flickvän bodde i en studentlägenhet nära skolan och det funkade.

Skulle du rekommendera andra att söka Erasmus?

– Ja, absolut. Det är nog väldigt individuellt, men jag kände att det var utvecklande och gav nya perspektiv.

Var det något du upplevde som negativt med att vara utbytesstudent?

– Att komma in i en utbildning som man inte varit med i från början. Och att det var en del språkliga missförstånd. Men det negativa var samtidigt det positiva, just det där med att få andra infall och perspektiv.

Vad har du för framtidsplaner?

– Jag brukar försöka undvika den frågan och jag har faktiskt inga konkreta svar. Jag får se vad som händer. Jag har en ateljé i Göteborg där jag jobbar tillsammans med några andra. Det kanske blir mer arbete med det. Vi gör bland annat scenkostymer till olika rockband. Men just nu försöker jag fokusera på utbildningen.

Erasmus för studenter

Som Erasmusstudent studerar du på en högskola/universitet i ett annat land och på samma villkor som de inhemska studenterna. Du kan tillgodoräkna dig studierna genom European Credit Transfer System, ECTS, vilket

är ett system för överförande av studiemeriter. Erasmusstudenter får ett stipendium från det egna universitetet. Stipendiet ska bidra till att täcka merkostnader i samband med utlandsvistelsen.

Givande utbyte med Sydafrika

Utbyte genom Linnaeus-Palme

Program: Linnaeus-Palme

Typ av aktivitet: Lärar- och studentutbytesprogram

Tema: Statsvetenskap

Institutioner: Statsvetenskapliga institutionen vid Umeå universitet och School of Public Management and Planning vid University of Stellenbosch, Sydafrika

Ort och län: Umeå, Västerbottens län

Deltagande länder: Sverige och Sydafrika

Budget: 221 774 kr under läsåret 04–05

STATSVETENSKAPLIGA institutionen i Umeå har haft kontakt med the School of Public Management and Planning (SOPMP) vid University of Stellenbosch, Sydafrika, sedan hösten 1997. Vi fick anslag för planeringsresor läsåret 2001/02. Från och med läsåret 2002/03 har lärarutbytet pågått och från 2003/04 även studentutbytet.

Planeringsresorna genomfördes i båda riktningarna. De innehöll, förutom sedvanliga överläggningar om framtida utbyten, även diskussioner om eventuella framtida forskningsprojekt. Det visade sig finnas en hel del gemensamma nämnare mellan SOPMP och statsvetenskapliga institutionen, eftersom förvaltning är ett av de områden som vi både undervisar i och forskar på.

Våra mål för utbytet är följande:

- öka kunskapen om det politiskt-administrativa systemet i respektive land både bland studerande och lärare/forskare
- öka kunskapen och insikten vid vår institution om utvecklingsländernas villkor
- öka kunskapen om det svenska välfärdssystemet och dess problem vid den sydafrikanska institutionen
- eftersträva ytterligare kontakter mellan andra institutioner vid båda lärosätena

Vi har dessutom som ett uttalat mål att utbytena skall gälla både kvinnor och män samt vita, svarta och färgade.

Lärarutbytet har fungerat mycket bra. Samtliga lärare har undervisat på reguljära kurser.

Vi har tillämpat så kallad team teaching. Alla lärare har även deltagit i olika aktiviteter på respektive institution, såsom seminarier, gästföreläsningar och annat. Studiebesök har också ordnats, allt efter önskemål. Båda institutionerna har goda kontakter med offentliga institutioner som kommuner, statliga och regionala myndigheter, politiska partier med mera. Svenska lärare har exempelvis fått möjlighet att besöka kåkstäderna i utkanten av Kapstaden. Sociala aktiviteter är också viktiga när det gäller att stärka banden mellan institutionerna. Därför har värdarna tagit med gästerna på sightseeing, bjudit hem kollegor på middag och sett till att besöken också ger annat än det rent akademiska.

Eftersom de kurser som ges i Stellenbosch har ett uttalat utvecklingsperspektiv får våra studerande någonting som vi inte kan erbjuda fullt ut här hemma. Detsamma gäller givetvis lärarna. Vi å vår sida kan föra in andra perspektiv i deras undervisning, till exempel jämställdhetsaspekter. Våra kollegor i Stellenbosch använder sig i högre utsträckning än vi av case-metodik och andra pedagogiska metoder i sin undervisning, i synnerhet på masternivå. Detta är erfarenheter som lär oss och våra studerande mycket. En bieffekt av projektet är att en av våra studerande på Politics magisterprogrammet fick göra sin praktiktermin hösten 2003 vid Western Cape Corporate Services som tillhör den provinsiella administrationen.

Ett utbyte av detta slag fungerar givetvis inte helt problemfritt. Det handlar om två olika akademiska system som inte alltid låter sig kombineras på ett enkelt sätt. I Sverige tillämpas modulsystemet. Våra kursmoment ges under 4–5 veckor, medan man i det sydafrikanska systemet normalt har kurser som pågår hela terminen med kanske en föreläsning per vecka. Därmed kan det vara svårt för våra lärare att vara borta i minst tre veckor. De svårigheter vi stött på har dock inte varit av allvarligare slag än att vi lyckats lösa dem. Vissa av våra lärare har haft möjligheten att undervisa på intensivkurser som ges under en vecka. Därmed blir kontakten med de sydafrikanska studenterna mera intensiv än annars skulle vara fallet.

Kerstin Kolam

Linnaeus-Palme

Linnaeus-Palme är ett utbytesprogram för lärare och studenter på högskolans grundnivå. Det syftar till att stärka svenska lärosätets samarbete med universitet i utvecklingsländer.

Programmet finansieras av Sida och administreras av Internationella programkontoret för utbildningsområdet.

Linnaeus-Palmeprojekt i Kina

Utbyte genom Linnaeus-Palme

Program: Linnaeus-Palme

Typ av aktivitet: Lärar- och studentutbytesprogram

Tema: Industriell ekonomi

Institutioner: Institutionen för teknik och byggd miljö, Högskolan i Gävle och Guizhou University

Ort och län: Gävle, Gävleborgs län

Deltagande länder: Sverige och Kina

Budget: 269 425 kr. under läsåret 04-05

HÖGSKOLAN I GÄVLE har genom ämnesgruppen industriell ekonomi vid institutionen för teknik och byggd miljö etablerat kontakt med Guizhou University i staden Guiyang i Guizhou-provinsen i Kina.

År 2000 fick Högskolan i Gävle möjlighet att inleda kontakt och etablera samarbete med Guizhou University. Målsättningen är ett långsiktigt samarbete. Guizhou-provinsen ligger i det inre av Kina, långt från Beijing och kuststäderna där man redan utvecklat internationella samarbeten. Högskolan

lans projekt har därför varit en utmaning, med förutsättningar som var långt ifrån självklara.

Samarbetet är väl förankrat genom flera aktiviteter som exempelvis utbyte för studenter, lärare och administratörer. Högskolans samverkansorgan, Kontakttorget, har bidragit till förankringen liksom externa aktörer. Samarbetet har mycket god förankring i Guizhou-provinsen både vid universitetet och på kommun- och provinsnivå.

Utbyte av studenter och lärare

Institutionen för teknik och byggd miljö är inne på det femte året av Linnaeus-Palme-samarbetet med Guizhou University. Student- och lärarutbytet, som gäller industriell ekonomi, genomförs i båda riktningarna. Samarbetet har skett i nära kontakt med Högskolans internationella sekretariat, som har deltagit i intervjuer inför antagning till utbytesplatserna. Det är viktigt att den skriftliga ansökan kompletteras med ett personligt möte för att sekretariatet ska kunna bedöma studenternas förutsättningar att genomföra en termins studier i Kina. Det är också viktigt att studenterna är förberedda inför mötet med den kinesiska kulturen och med ett helt nytt utbildningssystem.

Inresande studenter har möjlighet att göra projektarbete under handledning. De läser även kurser inom International Business vid institutionen för ekonomi och deltar i en svenskakurs. De utresande studenterna arbetar med projekt under handledning av de kinesiska lärare som tidigare varit utbyteslärare på Högskolan, men deltar också i kurser. Studiebesök anordnas på företag för att studenterna ska få möjlighet att på plats studera bland annat ledarskapsfrågor.

De utresande studenterna väcker stort intresse bland studenterna vid Guizhou University. De bjuds in av klasser för att föreläsa om Sverige och de är även efterfrågade när det gäller konversation på engelska. De inresande studenterna uppmärksammas, men inte i samma utsträckning. Även om man inom Högskolan fortfarande talar om kursen i Tai Chi som en kinesisk student gav i parken på campusområdet.

Utbyteslärarna undervisar i reguljära kurser på kandidat- och magisternivå vid respektive lärosäte. Lärarutbytet till Guizhou University genomförs samtidigt som de utresande studenterna är på plats vilket förstärker den handledning som Guizhou University erbjuder.

Resultat och spin-off-effekter

Förutom de rent akademiska aspekterna av student- och lärarutbytet har de båda lärosätena genom samarbetet lyckats harmonisera stora olikheter i utbildningssystem, undervisningsmetoder och betygssystem.

En annan effekt av samarbetet är att Linnaeus-Palmeprojektet fick Guizhou University att öppna ögonen för värdet med internationalisering. Universitetet har de senaste åren gjort stora satsningar på att höja kompetensen i engelska bland både lärare och studenter och idag har universitetet flera utbytespartners.

Kulturmötet dominerar de positiva intrycken. En utresande student skrev i sin reserapport: "Nothing is right or wrong, it is just different".

Linnaeus-Palme

Linnaeus-Palme är ett utbytesprogram för lärare och studenter på högskolans grundnivå. Det syftar till att stärka svenska lärosätens samarbete med universitet i utvecklingsländer.

Programmet finansieras av Sida och administreras av Internationella programkontoret för utbildningsområdet

Ett aktivt nätverk inom idrottsutbildning

Nordplus idrott

Program: Nordplus

Typ av aktivitet: Nätverk, intensivkurs, gemensamt studieprogram, student- och lärarmobilitet

Titel: Nordplus Idrott

Institution: Idrottshögskolan i Stockholm

Partnerländer: Norge, Danmark, Finland, Island

Budget: 2004 fick nätverket 124 200 euro i stöd från Nordplus

FÖR 15 ÅR SEDAN lades grunden till ett nätverk inom Nordplus för den högre utbildningen inom idrott. Med från starten fanns entusiastiska lärare och administratörer från Danmark, Norge, Finland och Sverige som såg en potential i att utveckla ett samarbete kring, det inom akademien förhållandevis säregna utbildningsområdet, idrott.

Idag består nätverket av 13 institutioner från samtliga Nordiska länder. Från Norge deltar Norges Idrettshøgskole, Høgskolen i Telemark, Høgskolen i Sogn og Fjordane och Høgskolan i Agder. Från Danmark deltar Københavns universitet, Syddansk Universitet (Odense) samt Århus universitet

och från Finland deltar Jyväskylä universitet. Island representeras av Kennarahaskoli Islands Itrottaskor och Sverige av Göteborgs universitet, Umeå universitet, Örebro universitet samt Idrottshögskolan i Stockholm.

Student- och lärarutbyten är grunden

Grunden för nätverkets tillvaro är de utbyten som sker på studerande- och lärarnivå med hjälp av stipendiemedel från Nordplus. Men sammanlagt är det tre faktorer som är viktiga för vår verksamhet och utvecklingen av densamma:

- *student- och lärarutbyten*
- *intensivkurser*
- *utveckling av gemensamma pilotkurser*

Sedan 1997 har nätverket arrangerat intensivkurser, som vi har kallat Nordisk Intensivkurs i idrott på bachelornivå. Dessa har haft olika tema, som exempelvis: ”Barn och ungdomar – fysisk aktivitet och hälsa” (Örebro 2004) och ”Formedling og utvikling av kunnskap i idretten” (Oslo 2002). Intensivkurserna har fungerat som en bra arena för kunskapsutväxling och för kommande student- och lärarutbyten.

Gemensam kurs i friluftsliv

Nästa steg i utvecklingen av nätverket har dels varit att utveckla kursplaner och dels att sjösätta dessa i en pilotkurs. För cirka fem år sedan diskuterades hur den norska institutionen i Bö, Högskolan i Telemarken, skulle kunna möta sökandetrycket av Nordplusstudenter till sin friluftslivsutbildning. Idén till en ettårig gemensam nordisk kurs i friluftsliv föddes, en utbildning vars innehåll skulle belysa friluftsliv ur ett nordiskt perspektiv. Utbildningen skulle dessutom förläggas till utbildningsorter i Sverige, Danmark och Norge. Efter ett par års planering och förberedelser med finansiellt stöd från Nordplus kunde pilotkursen prövas fullt ut läsåret 2003/2004. Som examinator för de svenska studenternas självständiga arbeten, kan jag bara konstatera att en spännande kunskapsmassa håller på att byggas upp kring friluftsliv i Norden.

Efter det lyckade arbetet med att utveckla en gemensam nordisk friluftslivsutbildning diskuterar nätverket just nu att pröva idén om en gemensam nordisk tränarutbildning. Dessutom kommer två representanter från nätverket att besöka idrottsinstitutioner i de baltiska länderna i syfte att påbörja diskussioner om ett eventuellt samarbete.

För flera av de små idrottsinstitutionerna inom nätverket har verksamheten inom Nordplus bidragit till utveckling och fördjupade idrottsstudier i bred bemärkelse. Nordplus har inte hindrat annat utbyte eller internationalisering, snarare varit en ingång till en utökad internationalisering.

Suzanne Lundvall

Idrottshögskolan i Stockholm

Nordplus

Nordplus är Nordiska ministerrådets program för lärare och studerande vid nordiska universitet, högskolor och andra postgymnasiala utbildningar. Nordplus baserar sig på nätverkssamarbete.

Nätverken ansöker om Nordplus-medel och utser stipendiaterna. Aktiviteter som kan ingå är t ex lärarutbyte och studentutbyte inom de nordiska länderna, utveckling av kurser, intensivkurser och gemensamma studieprogram.

Arbete för hållbar landsbygdsutveckling

Euracademy

Program: Leonardo da Vinci

Typ av aktivitet: Pilotprojekt

Tema: Landsbygd

Organisation: Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU,

Budget: 679 355 euro varav 509 510 i stöd

Partners: Prisma Centre for Development Studies i Athen samt University of Ioannina i Grekland, Hungarian Academy of Sciences, Győr i Ungern, University of Helsinki, Seinäjoki i Finland, Nicolaus Copernicus University, Torun i Polen, Masurian Academy i Polen, Mediterranean Institute for Sustainable Development, Valencia i Spanien

Projekttid: 2000–2003

PROJEKTET OMFATTAR tre huvudaktiviteter: sommarskola, tematiska skrifter och distansundervisning (webbskola). Under projekttiden har två sommarskolor ägt rum – Gotland, Sverige och Ioannina i Grekland. Varje sommarskola omfattar två veckors utbildning med föreläsningar, studieturer, praktiska uppgifter och seminarier.

Inför respektive sommarskola väljs ett tema. De som ägt rum är ”Hållbar landsbygdsturism” och ”Informations-teknologi på landsbygden”. Temat beskrivs och utvecklas i tematiska skrifter. Dessa beskriver ämnets grundläggande begrepp och tillämpningar inom landsbygdsutveckling.

Fördjupning genom webbskola

Webbskolan erbjuder en e-learningmetod för landsbygdsutvecklare baserat på temat vid sommarskolan men kan pågå parallellt med andra ämnen från tidigare sommarskolor. Syftet med webbskolan är att ge deltagarna vid sommarskolan möjligheter till fortsatt fördjupning i ämnet. Distansundervisning ska även erbjuda de personer som inte kunnat delta i sommarskolan möjligheten till studier med den kvalificerade handledning som Euracademy erbjuder.

Webbskolan stöds av en resursenhet inom Euracademy, som består av experter som besvarar frågor och ger handledning. Dessa experter är medlemmar i ett lärande nätverk inom Euracademy som omfattar föreläsare, experter och tidigare deltagare (studenter) vid sommarskolan.

Efter avslutad projekttid har Euracademy association bildats för att fortsätta med den verksamhet som utvecklats under projekttiden. Till exempel ytterligare en sommarskola i Polen 2004 och en planerad i Finland 2005. Föreningen är öppen för såväl enskilda som organisationer som erlägger årsavgifter. Kursdeltagare erhåller första året fritt medlemskap.

Resultat:

- Sommarskolor, distansundervisning, tematiska skrifter och resursnätverk har etablerats och utvecklats
- Deltagarna har fått fördjupad kunskap inom respektive tema och har kunnat utveckla sin personliga förmåga, vilket framkommer vid utvärderingen
- Av stor betydelse är de gemensamma praktiska uppgifterna med tyngdpunkt på erfarenheter från studiebesök.
- Under sommarskolan har nätverk utvecklats som blivit bestående. Värdet av den sociala gemenskapen är stort. Språket har inte varit någon barriär.
- De tematiska skrifter som framtagits har rönt stort intresse även utanför Euracademy
- Visionen om en hållbar landsbygdsutveckling, och en nödvändig kompetensutveckling för att uppnå detta mål, förenar många intresse och är en kärnpunkt i verksamheten.
- Ett viktigt resultat är bildandet av Euracademy association. För nätverk – studenter, experter och föreläsare – kan verksamhet organiseras inom Euracademy för ett värdefullt utbyte. Webbplats: www.euracademy.org
- Euracademy har ett växande medlemsantal – idag över 200 – varav flera större organisationer. För den som är intresserad erbjuds till en låg avgift ett medlemskap som ger möjlighet till utbyte av kunskaper och erfarenheter med landsbygdsintresserade inom de flesta EU länderna.

Leonardo da Vinci – pilotprojekt

Pilotprojekt ska förnya och öka kvaliteten inom yrkesutbildningen. Det omfattar både den grundläggande yrkesutbildningen samt den livslånga kompetensutvecklingen inom arbetslivet.

Som yrkesutbildningsaktör kan du inom ett Pilotprojekt t ex ta fram nytt undervisningsmaterial och/eller nyskapande pedagogiska metoder.

Camilla praktiserade på skola i Holland

Språkassistent i Nederländerna

Program: Comenius språkassistent

Typ av aktivitet: Praktik

Högskola: Mälardalens högskola

Ort och län: Västerås, Västmanlands län

Budget: 3624 euro

CAMILLA SÖRBLOM HADE läst två och ett halvår på lärarutbildningen vid Mälardalens högskola när hon sökte stipendium för att praktisera som språkassistent på en skola i Europa. Som blivande lärare i engelska och svenska såg hon möjligheten att befästa sina språkkunskaper och få erfarenhet från ett annat skolsystem.

Att få berätta om Sverige och lära ut det svenska språket fanns också med i hennes planer. Bland Camillas önskemål fanns Storbritannien, Malta och Holland. Det blev till slut Revius Lyceum Doorn i Holland som blev hennes värdskola under 4 månader i början av 2004.

Övningar i konversation

Revius Lyceum Doorn har fem tvåspråkiga klasser, där hälften av ämnena undervisas på engelska. Camilla började sin praktik med att besöka de olika klasserna för att se vad lärarna gjorde under sina lektioner. Efter ett par veckor hade hon tillsammans med några av lärarna fått ihop ett schema för sitt arbete. Camilla arbetade främst på engelska-, biologi- och geografielektionerna. I engelskan var hennes främsta uppgift att öva konversation i grupper med fyra till sex elever. Under dessa möten fick eleverna lösa problem, berätta historier och arbeta med ordlekar.

Upptäckte nya möjligheter

– Jag har lärt mig att en språklärare har fler möjligheter att undervisa på ett varierande sätt genom att använda nästan vad som helst som undervisningsmaterial. Jag har också

lärt mig att det är möjligt att lära ut ett främmande språk genom att endast använda det språket, eftersom översättningar inte har varit ett alternativ under mina lektioner. Under Camillas vistelse, tog eleverna emot gäster från en partnerskola i Danmark. Hon var även med när Revius Lyceum hade öppet hus för föräldrar och elever samt fick möjlighet att delta i en fortbildningsdag för alla lärare som arbetade med de tvåspråkiga klasserna.

Eleverna var nyfikna

Eleverna var ivriga att lära känna Camilla men även veta mer om hennes land och språk. I sina lektioner använde hon därför så mycket material som möjligt om Sverige och svenska traditioner. Eftersom eleverna var tvingade att prata engelska med Camilla både i och utanför klassrummet har de fått praktisk upplevelse av att kunna ett främmande språk. I Revius har hon också varit en representant för ett annat land vilket har gett ungdomarna möjlighet att möta en annan kultur.

Får tillgodoräkna delar av tiden i Holland

Av sina 17 veckor som språkassistent får Camilla tillgodoräkna 6 veckor som praktik. För att möjliggöra detta besökte och bedömde hennes holländska handledare en av lektionerna. Under sin vistelse har Camilla även läst några av lärarutbildningens kurser på distans vilket har gett henne totalt 20 poäng för hela perioden i Holland.

– Jag tycker att tiden som språkassistent har varit mycket värdefull. Förutom praktiken har det gett mig en möjlighet att uppleva ett annat lands skolsystem och få andra människors synpunkter på undervisning. För mig personligen har de tvåspråkiga klasserna varit en ny och mycket intressant erfarenhet.

Comenius – språkassistent

Som språkassistent får lärarstudenter och lärare stipendium för att praktisera under 3-8 månader i en skola i ett annat europeiskt land. Språkassistenten deltar i första hand i språkundervisningen men ska integreras i

hela skolans verksamhet.

Vid ansökningstillfället får de sökande inte tidigare ha varit anställda som lärare i främmande språk. Stipendiet varierar beroende på tidslängd och i vilket land vistelsen äger

Lärarytbytte ger högre konstnärlig kvalitet

Lärarytbytte inom Erasmus

Program: Erasmus

Typ av aktivitet: Lärarytbytte

Lärosäte: Lunds universitet, Musikhögskolan i Malmö

Koordinator: Margaretha Bergkvist-Persson

Budget: Erasmus-lärarytbyttstipendiet ca 800 EUR per vecka, dock max 2000 EUR totalt för hela perioden

MUSIKHÖGSKOLAN I MALMÖ (MHM) vid Lunds universitet, har sedan början av 1990-talet mycket medvetet satsat på internationalisering av utbildningsprogrammen. Vid sidan av en intensiv studentutbytes- och projektverksamhet har lärarytbyttena blivit en allt mer prioriterad del av skolans internationella verksamhet inom bland annat Nordplus och Sokrates/Erasmus-programmen.

Positiv syn på lärarytbytte

En mycket positiv syn på lärarytbytet genomsyrar i dag MHM:s lärarkår. Många lärare ser utbytet som en typ av egen konstnärlig/pedagogisk fort-

bildning då det ofta krävs ett omfattande förarbete inför master-classes, seminarier, workshops och konserter, i en "främmande" miljö och på ett "främmande" språk. Av MHM:s etthundra lärare med tjänst (också enstaka timlärare) har 54 aktivt medverkat i lärarytbytte under de senaste fem åren. Dessa utbyten är till 49 procent ömsesidiga.

Väl fungerande värdsystem

Vi har på MHM ett väl fungerande värdsystem där varje lärare som ingår i ett utbyte, minst fyra veckor före utbytets genomförande, haft planeringskontakt med sin kollega. Internationella koordinatören vid MHM skriver ett avtal med utresande lärare, administrerar kontakterna mellan de utbytande institutionerna, bokar resor och hotell samt ser till att varje lärare avlägger rapport och ekonomisk redovisning efter väl genomfört utbyte. Vi på MHM har en väl fungerande mottagning av inkommande lärare. Varje gästande lärare har en MHM-kollega som står som värd från ankomst till avresa. Denna kollega ser till att allt, praktiskt och socialt, fungerar väl.

Minska behovet för inhyrning av lärarkompetens

MHM har av tradition haft en omfattande och ekonomiskt betungande gästlärarverksamhet. Idag har denna på ett naturligt sätt ersatts av de internationella lärarutbytesprogrammen, som blivit en så väl integrerad del av utbildningsprogrammen att medel har kunnat omfördelas till förmån för en allt intensivare utbytesorganisation. Härigenom har vår eminenta lärarkår gjort sig och vår musikhögskola känd vid de sextioalet europeiska institutioner vi har avtal med, samtidigt som de lärt känna lika eminenta kollegor och värdinstitutioner. En lång rad konstnärliga och pedagogiska utvecklingsprojekt, intensivkurser, konserter och studentutbyten emanerar ur dessa kreativa lärarnätverk.

Internationalisering på hemmaplan

Lärarutbytena har dessutom stor betydelse för institutionernas internationella hemmiljö. Studenter, som av en eller annan anledning inte reser ut, vistas ändå i ett internationellt studieklimat som tillför dem nya erfarenheter, ger dem bredare perspektiv och påverkar utvärderingen av den egna utbildningen.

Erasmus för lärare

Erasmus är det största av EU:s program inom högre utbildning och det vänder sig till universitet och högskolor. Målen är att höja kvaliteten och stärka den europeiska dimensionen inom den högre utbildningen.

Erasmus stödjer samarbete mellan lärosäten och verksamheten riktar sig mot studenter och lärare. Programmet verkar för att främja rörligheten över gränserna för studenter och lärare.

Gjorde hälsoyoghurt på Madagaskar

Utveckling av Spirulinayoghurt

Program: Minor Field Study (MFS)

Typ av aktivitet: Studentstipendium och handledarresa

Projekttitel: Development of a soy/dairy based yoghurt enriched with the algae Spirulina

Institution: Institutionen för livsmedelvetenskap, Sveriges Lantbruks universitet (SLU), Uppsala, och Ecole Supérieure des Sciences Agronomiques, Université de Madagascar, Antananarivo, Madagaskar

Stipendiebelopp: 25 000–35 000 kr

TVÅ AGRONOMSTUDENTER, inriktade mot livsmedel och ekonomi, hörde av sig till mig för att undersöka möjligheterna att göra ett MFS-projekt. Olika möjliga länder där institutionen för livsmedelvetenskap har kontakter diskuterades. Till slut fastnade vi för Madagaskar.

Tidigare utbytesstudent

En av Sveriges lantbruksuniversitetets (SLU) tidigare studenter från landet kontaktades och han hade ett antal idéer. Valet föll på att utveckla en näringsberikad sojabaserad yoghurt. Detta gav

båda studenterna möjlighet att göra ett meningsfullt projekt där båda kunde utnyttja sin specialkompetens.

Önskan om utökat samarbete

Den före detta studenten från Madagaskar var handledare och kontaktperson på plats och i Sverige fanns handledare både inom livsmedels- och marknadsföringsområdet på SLU. De praktiska detaljerna med boende, transporter och resurser ordnades av handledaren på Madagaskar i samråd med en av handledarna i Sverige.

Under arbetets gång företog jag en handledarresa till Madagaskar för att på plats se hur arbetet fortlöpte. Vissa mindre kulturproblem kunde då överbyggas och delar av arbetet underlättades. Det framkom också ett intresse från Madagaskars sida att utveckla ett samarbete med SLU inom både livsmedels- och veterinärsektorn. Efter ett år har dessa idéer dock ännu inte kunnat realiseras.

Arbetet med användandet av Spirulina för näringsberikning av livsmedel fortsätter på

Madagaskar och odlingarna av algen Spirulina expanderar eftersom det finns en ökad efterfrågan både från den inhemska och från den internationella marknaden.

Dr Eva Jonsson

Institutionen för livsmedelsvetenskap, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Uppsala

Spirulinayoghurt på Madagaskar

Juni 2003 landade vi på Madagaskar, en ö utanför Afrikas östra kust, fylld av mjuka lemurer, underliga baobabträd och vänliga människor med stark framtidstro.

Vi hade fått i uppdrag av jordbruksfakulteten vid Antananarivos universitet att ta fram en yoghurt berikad med den mycket näringsrika algen Spirulina. Under åtta veckor lyckades vi ta yoghurten från idé till prototyp som Antananarivobor fick provsmaka. Vår slutliga rapport, med recept och produktkoncept, har nu överlämnats till de två största mejerierna på Madagaskar. Och kanske kan vi i framtiden hitta en mycket näringsrik, grön Spirulinayoghurt i butikerna på Madagaskar.

Att arbeta i ett land så olikt Sverige var fascinerande och mycket lärorikt. Ibland var det svårt att genomföra arbetet så som det ursprungligen var tänkt - så att finna nya lösningar på problem och improvisera blev nyckelord. Tack vare kunniga, generösa och hjälpsamma människor inom Madagaskars mejerisektor lyckades vi dock ro i land detta projekt.

En MFS-studie är en fantastisk möjlighet att få genomföra ett självständigt projekt i ett utvecklingsland! På Madagaskar lärde vi känna många människor engagerade i internationellt utvecklingssamarbete och i framtiden vill vi båda någon gång återvända till Afrika och arbeta med frågor rörande global livsmedelsförsörjning, hälsa och utveckling.

Lisa Eriksson

Elin Forsberg

MFS – Minor Field Studies

Minor Field Studies (MFS) är ett Sida-finansierat program som riktar sig till studenter på högskolans grundutbildningsnivå.

Programmets syfte är att ge svenska studenter möjligheter att skaffa sig kunskap om utveck-

lingsländer och utvecklingsfrågor. Instrumentet för detta är ett resestipendium för en mindre fältstudie under 8-10 veckor som underlag för en C- alt. D-uppsats eller examensarbete på motsvarande nivå.

KTH samarbetar med Jordanien

Educational Center for Efficient Use of Energy

Program: Tempus

Typ av aktivitet: Kursutveckling

Projekttitel: Educational Centre in Renewable Energy Resources and The Efficient Use of Energy at JUST

Lärosäte: KTH, Institutionen för Energiteknik

Ort och län: Stockholm

Budget: 249 360 euro

KTH BEVILJADES I ansökningsomgången 2002 ett Tempusprojekt med Jordanien som partnerland. Projektet blev Sveriges första med ett MEDA-land. Syftet är att utveckla ett "Center for Efficient Use of Energy" samt ett nytt masterprogram i "Sustainable Energy Engineering" vid Jordan University of Science and Technology (JUST).

I projektet deltar även Centre of Research for Energy Resources and Consumption (CIRCE) i Zaragoza. KTH är kontraktör och JUST-koordinator i projektet. CIRCE deltar som partner. Projektet ska pågå under två år.

Energisamarbete i Mellanöstern

"Sustainable Energy Engineering" är ett av flera masterprogram som ges på engelska vid KTH. Verksamheten lockar studenter och doktorander från hela världen. Lennart Johansson, KTH International Education and Management, berättar att tankarna på att "exportera" något av masterprogrammen inom ramen för Tempus uppstod i början av 2000-talet. Intresse fanns av att utöka kontakterna med Mellanöstern och Jordanien ansågs vara ett lämpligt samarbetsland. Förhoppningen var att ett projekt med detta politiskt stabila land skulle kunna bli en inkörsport till samarbete även med andra länder i Mellanöstern. En Tempusansökan togs fram i samarbete med en doktorand från Jordanien.

Först lärare, sedan studenter

Projektet startade i september 2003. Under det första läsåret har projektparterna från EU gjort två besök i Jordanien, bland annat för att hålla ett koordinatorsmöte. Flera

professorer från JUST har besökt och kommer under 2004 att besöka både Stockholm och Zaragoza. De tar del i studiemiljön och allt undervisningsmaterial. Lärare från KTH och Zaragoza åker under projektet till Jordanien och har intensivkurser. I slutet av projektet ska studenter från JUST komma till KTH och delta i projektarbete med svenska studenter. Till utmaningarna under det första året hör att KTH fått vänta på beslut om att kunna inrätta det planerade centralt och att lärarna kan ha svårt att åka utomlands för undervisning under terminerna.

Varför Tempus?

Genom projektet i Jordanien kan universitetet knyta värdefulla kontakter inför framtida samarbete både inom grundutbildning och forskning och höja sin profil i regionen. Idag, då många studenter från Mellanöstern inte längre har samma möjligheter att resa till USA och Storbritannien, är det viktigt för KTH att vara ett intressant alternativ. Det är även positivt att studenter från KTH genom projekten kan få möjlighet att tillbringa en kortare tid utomlands. Vidare får KTH genom Tempusprojekten ta del av forskningsområden där andra universitet kommit längre. Exempel på detta är avsaltning av vatten och olika tillämpningar inom solenergi. I framtiden kan det även vara värdefullt att kunna korttidsanställa lärare med kompetens som saknas vid KTH.

Framtida samarbete

KTH fortsätter att planera för nya Tempusprojekt med länderna i Mellanöstern och Nordafrika. I ansökningsomgången 2003 beviljades universitetet fyra nya projekt i MEDA-länderna, varav ett inom IT med JUST och två inom energi och miljö med Palestinska myndigheten. Med Egypten beviljades ett projekt inom mekanik. Lennart Johansson säger:

– Vi tror att vi genom dessa projekt kan göra en inbrytning i hela regionen och vi planerar nu för nya Tempusprojekt, bland annat i Syrien, Libanon, Jordanien och Egypten.

Tempus

Tempus är ett EU-finansierat samarbetsprogram inom högre utbildning. Lärare och administratörer vid lärosäten i EU kan få stöd för samarbete med lärosäten i Oberoende staters samvälde (OSS), på västra Balkan, i Mongoliet samt i MEDA-länderna. Syftet är

att stödja den demokratiska utvecklingen i partnerländerna. Samarbetet äger rum inom ramen för tre projekttyper: Gemensamma europeiska projekt (JEP), Strukturella och kompletterande åtgärder (SCM) och Individuella mobilitetsanslag (IMG).

Förbättrad utbildning i statistik i Ukraina

Improvement of Education on Statistical Application in Economics

Program: Tempus

Typ av aktivitet: Nätverksprojekt

Institution: Mälardalens högskola, Institutionen för Matematik och Fysik vid Stockholms universitet

Ort och län:

Budget: 300 000 euro

PROFESSOR DMITRII SILVESTROV vid Mälardalens högskola var 1997 med och initierade ett gemensamt europeiskt projekt inom ramen för Tempus, "Statistical aspects of Economics". Projektet var inriktat på att utbilda specialister inom statistik och ledde till ännu ett Tempusprojekt "Improvement of Education on Statistical Applications in Economics". Detta projekt startade under 2002 och avslutades sommaren 2004.

Det syftade framförallt till att skapa ett nätverk av universitet i Ukraina vilket skulle sprida resultat från det första Tempus projektet. I projektet deltog Kiev National Taras Shevchenko

University, Nizhin Pedagogical University, Uzhgorod National University samt Ukrainian State Committee in Statistics. Även Stockholms universitet och Helsingfors universitet deltog som partners.

Ny statistik för en ny tid

Behoven av en reformerad och uppdaterad utbildning inom statistik var under 1990-talet stora i Ukraina. Utbildningssystemet under sovjettiden var inflexibelt och anpassat till de krav som ställdes i en planekonomi, präglad bland annat av en tung militärindustri.

Genom de båda Tempusprojekt som initierats från Mälardalens högskola, finns idag välutbildade specialister som kan arbeta som t ex finans- och riskanalytiker och försäkringsstatistiker.

Aleksandr Borisenko, professor vid Kiev National Taras Shevchenko University, menar att den nya kompetensen kan bidra till att höja kvaliteten i det politiska och ekonomiska beslutsfattandet och till framväxten av en stark försäkringssektor i Ukraina. Särskilt viktig är denna kunskap för utarbetandet av nya försäkringsprogram och pensionsreformer, säger Borisenko.

Närmare Europa genom nätverk

För att uppnå största möjliga effekt av de båda projekten har två element varit centrala:

- *att genom nätverk involvera ett flertal universitet, företag och organisationer i Ukraina*
- *att skapa en utbildning som kan möta de krav som EU har inom samma område*

Ett resultat av den förra ambitionen är National Network of UKR Universities, ett livskraftigt nätverk som etablerades under det Tempusprojekt som pågick mellan 2002–2004. Nätverket omfattar idag tolv universitet, som utbyter information och undervisningsmaterial, fortbildar lärare, handleder doktorander och upprätthåller en gemensam webbplats. Likaså finns kontakter med etablerade kontakter med Ukrainian State Committee in Statistics, UKR Acturial Society samt olika försäkringsbolag.

Både Dmitrii Silvestrov och Oleksandr Borisenko framhåller vikten av att den ukrainska utbildningen anpassas till de krav som finns inom EU. Ambitionen inom Tempusprojekten har bland annat varit att ta fram en utbildning som innehåller både bachelor- och masternivå. Dmitrii Silvestrov säger:

– Samarbetet med Kiev Taras Shevchenko University och andra universitet har varit värdefullt för alla inblandade parter. Det gynnar framväxten av ett europeiskt område för högre utbildning inom ramen för Bologna processen. Vårt samarbete kommer att fortsätta.

Tempus

Tempus är ett EU-finansierat samarbetsprogram inom högre utbildning. Lärare och administratörer vid lärosäten i EU kan få stöd för samarbete med lärosäten i Oberoende staters samvälde (OSS), på västra Balkan, i Mongoliet samt i MEDA-länderna. Syftet är

att stödja den demokratiska utvecklingen i partnerländerna. Samarbetet äger rum inom ramen för tre projekttyper: Gemensamma europeiska projekt (JEP), Strukturella och kompletterande åtgärder (SCM) och Individuella mobilitetsanslag (IMG).

Arkitektstudent på praktik i Alaska

Praktikplats inom arkitektur

Program: IAESTE

Typ av aktivitet: Praktik

Praktikplats: Kumin Associates Inc., AK

Stad och land: Anchorage, USA

Antal veckor: 16

Ekonomi: Praktiklön från företaget

KAJSA LÖF PRAKTISERADE på Kumin Associates, Inc i Anchorage, Alaska, under tiden 12 maj – 29 augusti 2003. Platsen byttes på IAESTE:s utbyteskonferens i Bangkok i januari 2003.

Platsen utannonserades tillsammans med andra platser under de två första veckorna i februari. De publicerades på IAESTE:s hemsida och i en platstidning som delades ut på alla lärosäten. Platstidningen innehöll förutom platsannonserna artiklar och reseberättelser. Kajsa sökte platsen genom att fylla i en ansökan.

Hon fick den godkänd av lokalkommittén på Chalmers och skickade sedan in denna till IAESTE-kansliet i Stockholm. Till ansökan bifogades ett ansökningsbrev, cv, lista på studerade ämnen och en kopia på passet. Antalet sökande till platsen var tre stycken, vilket är rätt så lite. USA är i regel ett mycket populärt önskemål från svenska studenter som vill praktisera utomlands.

”Ambassadör” för Sverige

Platserna matchades med godkända ansökningar i slutet av februari. Den 3 mars fick Kajsa ett preliminärt besked om att hon hade fått platsen. Besked om att hon blivit accepterad av företaget kom den 25 mars. Kajsa fick sedan en hel del handlingar från IAESTE USA, däribland dokument för ansökan om arbetstillstånd. Hon fick också information från IAESTE-kansliet om försäkring och om Sverige. Alla utresande praktikanter ska vara beredda att kunna berätta om sitt land och se sig som ”ambassadörer” för landet.

Alla IAESTE-praktikanter fyller i en rapport (Trainee's Report) där de svarar på sammanlagt 18 frågor. Nedan följer ett kort utdrag från Kajsas rapport:

1. *Var praktiken enligt arbetsbeskrivningen?* Ja, bra
2. *Täckte lönen dina kostnader för boende och fickpengar?* Ja, jättebra (Kajsa fick 380 USD/vecka)
10. *Tror du att du kommer att få denna praktik dig tillgodoräknad i dina studier?* Ja
11. *Kan du rekommendera denna plats till nästa års utbyte?* Ja
12. *Var snäll beskriv dina arbetsuppgifter:* Jag hjälpte till med många olika saker som företaget jobbade med. Det var mycket upp till mig själv vad jag skulle göra. Detta gav mig möjlighet att få en bred erfarenhet och jag fick träffa många olika personer.
13. *Var snäll beskriv ditt boende:* Den första månaden fick jag hyra ett gästrum i ett hus som ägdes av en av de anställda på företaget. Därefter hade jag fått en hel del kontakter och kunde klara mig alldeles utmärkt själv. Jag bodde gratis i ett hus i en månad mot att jag passade två katter. Efter det delade jag en lägenhet med en ny och mycket god vän.
15. *Övriga kommentarer:* Alaska är en underbar plats och jag lärde mig mycket. Jag saknar mina vänner, den vackra vilda naturen, mitt jobb "over there" och ser verkligen fram emot att få komma tillbaka en dag.

Kajsa fick strålande betyg från sitt företag. Alla företag som erbjuder en praktikplats till en IAESTE-praktikant fyller i en utvärderingsblankett och Kajsa fick "excellent" på alla punkter. Dessutom skrev företaget: "She brought a different perspective, along with a quick mind and good attitude". Hon har fått erbjudande att jobba där igen i höst och kan då kombinera sitt ex-jobb med arbetet på kontoret.

IAESTE

IAESTE (The International Association for the Exchange of Students for Technical Experience) är en internationell organisation som förmedlar utlandspraktik (6 veckor – 18 månader) till högskolestuderande. IAESTE

samverkar idag med 90 länder. Målet är att studerande inom främst teknik och naturvetenskap ska få internationell kompetens, och att öka den internationella förståelsen mellan studenter från olika länder.

Givande sommarkurs i folkhälsofrågor

EU Basics in Public Health Nutrition

Program: Erasmus

Typ av aktivitet: Intensivprogram (IP)

Lärosäte: Karolinska institutet, Institutionen för Biovetenskaper vid Novum, enheten för preventiv nutrition

Koordinator: Agneta Yngve

Ort och län: Stockholm

Budget: varierar (Erasmus-stödet för IP numera ca 100 000 – 400 000 kr per år beroende på nätverkets storlek)

UNDER TRE ÅR hade vi fördelen att få bedriva ett så kallat intensivprogram (IP) med stöd från Erasmus. Det handlade om en sommarkurs med namnet ”EU Basics in Public Health Nutrition”. Denna kurs är en delkurs i det Europeiska magisterprogrammet i Folkhälsonutrition, vilket sedan 1997 haft stöd från Europeiska kommissionen. I magisterprogrammet deltar 20 universitet från 17 länder.

Som kursnamnet antyder handlar det om att ge studenterna en insikt i hur folkhälsonutritionsfrågor hanteras inom EU. En viktig del är också att visa studenterna på karriärvägar inom

EU och WHO, hur man söker medel från kommissionens olika direktorat och hur lobbying bedrivs.

Mycket administration

Administrationen av våra IP har blivit ganska omfattande. När det gäller ansökningsdelen har vi dels jobbat med själva ansökan om medel för IP, dels har vi ansökt om samtidiga medel från vårt eget universitet för en fristående kurs. Planeringen av själva kursen har sedan inte kunnat starta förrän vi har fått positiv respons från bägge anslagsgivarna, vilket har inneburit ett visst mått av osäkerhet. Besked från Erasmus kom under de år vi hade IP-medel under juli-augusti året före IP, medan besked från Karolinska Institutet kom under november året före IP.

Vi har haft fördelen av att långt i förväg veta var sommarkurserna kommer att hållas och därmed har våra partneruniversitet varit förberedda på sitt värdskap i god tid. Tiden för en sommarkurs är ett problem när man vill ha representanter för kommis-

sionen, studenter och lärare från ett antal länder att medverka. Många studenter är också beroende av att kunna sommarjobba. En av de viktigaste faktorerna är förstås värduniversitetets terminsplanering.

Kunde betala för studenternas boende

Den nivå vi la oss på i medelsansökan var den som krävdes för att täcka hela kostnaden för studenters och lärares resa och uppehälle. Hela den summan har vi aldrig fått. Däremot har vi fått ett bra tillskott som har kunnat betala för alla studenters boende (i delat studentrum av skiftande kvalitet) och en del lärares resa och uppehälle. IP-medlen gjorde också att vi kunde hålla en längre kurs än vad som är möjligt när studenterna själva måste betala för sitt boende.

Utveckling av material, metodik och nätverk

För varje IP-år lärde vi oss mer om hur vi kunde använda oss av webbaserad inläring, uppföljning efter kursen samt webbaserad kursutvärdering. Studenterna har i stor utsträckning hållit kontakt med varandra efter kursen och fortsatt in i det Europeiska magisterprogrammet på hemmaplan och i studentutbyte. I ett par fall har studenter gått vidare in i WHO:s praktikantprogram. Under det senaste årets summer school samlades ett antal av tidigare års studenter för att bilda en ”alumni association”, som kommer att ha ansvar för ett gemensamt nyhetsbrev och webbsida samt träffas varje år i anslutning till Summer School.

Varje år har processen med att planera och genomföra en sommarkurs varit mödosam men på ett professionellt och personligt plan väldigt givande. Möjligheten att få IP-medel underlättade våra liv i tre år, medan livet efter IP blev kärvare vad gäller genomförandet av EU Basics-kursen. Vår kurs har väckt uppmärksamhet långt utanför Europas gränser, vi har haft kursdeltagare från alla världsdelar vid det här laget. Att forma morgondagens ledare på Europeanivå inom vårt verksamhetsområde är en stor och viktig uppgift. Tack vare IP fick vi en bra start.

Erasmus intensivprogram

Ett intensivprogram är ett kort studieprogram som sammanför studenter och personal från olika universitet. Programmet ska uppmuntra till effektiv och multinationell undervisning i specialämnen, som annars kanske inte

skulle läras ut alls eller endast vid ett mycket begränsat antal universitet. Intensivprogrammets längd kan vara mellan 10 arbetsdagar och 3 månader, och lärare och studenter från minst tre deltagarländer ska ingå.

Laboratoriepraktik i Tyskland

Faktaruta för projekt som handlar om...

Program: Leonardo da Vinci

Typ av aktivitet: Praktik och examensarbete vid ett industriellt, experimentellt forsknings och utvecklingslaboratorium i Tyskland.

Institution: Malmö Högskola, område Hälsa och samhälle

Ort/län: Malmö, Skåne

Tema: Biomedicin

Budget: 12146 Euro för fyra deltagare

Partners: DE, Euroimmun Medizinische Labordiagnostica GmbH

Projektid: 1/6 2002 – 31/5 2004

SAMARBETET MED EUROIMMUN och Hälsa och samhälle har fungerat mycket bra. Personalen vid företaget har på bästa sätt gett handledning under praktiken och vid examensarbetet.

Projektets innehåll har varit dels laboratoriepraktik, som innefattat diagnostiskt användande av olika immunologiska metoder för att påvisa antikroppar med hjälp av kommersiella kit utvecklade av EUROIMMUN. Dels också ett projektarbete (på kandidatnivå) med titeln ”Development of an Indirect Immunofluorescence Method for Serological Testing of Camels”.

Uppföljning och utvärdering

Under praktiken/utbytet besökte en av lektorerna vid Hälsa och samhälle studenter för att följa upp både praktiken och examensarbetet samt att samtala med handledarna. Allt var till mycket stor belåtenhet från studentens sida, för personalen vid EUROIMMUN och från vår utbildning. Studenterna anser att det varit en fantastisk möjlighet att få göra praktik och examensarbete vid ett utländskt företag och forskningslaboratorium.

Spridning

Resultatet och erfarenheterna av projektet har spridits genom de olika grupper som finns för det internationella arbetet på Malmö högskola. Denna typ av praktik och examensarbete passar mycket bra in i den biomedicinska analytikerutbildningen. Examensarbetet har examinerats vid Hälsa och samhälle och projektet har behandlats i

seminarium vilket medfört att det spridits till våra studenter. Den positiva upplevelsen av praktik och examensarbete vid ett industriellt laboratorium har medfört att flera studenter nu är mycket intresserade av att åka på studentpraktik utomlands.

Exempel

Två studenter gjorde sin praktik i ett tyskt laboratorium där de forskar om kameler. Studenterna använde dessa erfarenheter för att utarbeta ett examensarbete om kamelernas sociala betydelse som är ett viktigt djur för dels försörjning med mat och kläder, dels underhållning i form av kamellopp. Vidare har studenterna fokuserat sitt arbete på kamelernas sjukdomar och dess förmåga att bilda antikroppar.

Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet

Transnationell rörlighet är ett praktik och utbytesprogram för elever, studenter, unga arbetstagare och utbildare som genomgår en yrkesutbildning och kompetensutveckling. Syftet är att uppmuntra individer till inhäm-

tande av kunskaper genom praktik och teori, utveckla de europeiska kontakterna, stärka kopplingen mellan arbetsliv och yrkesutbildning, utveckla språkkunskaperna och utbyta erfarenheter.

Bibliotek samarbetar om vuxnas lärande

GLOP

Program: Grundtvig 2 – Partnerskap för lärande

Typ av aktivitet: Projekt

Titel: GLOP –La Gestión, la Organización y la Programación de los Centros Municipales de Aprendizaje para Adultos

Tema: Samarbete mellan små kommuner och bibliotek i Europa för att söka bra vägar för vuxnas lärande.

Institutioner: Bibliotekshögskolan i Borås och vuxenutbildningen i Hylte

Ort och län: Borås och Hylte i Västra Götaland

Deltagande länder: Sverige, Spanien, Holland, Storbritannien

Budget: 60 000 euro totalt under tre år.

GRUNDEN FÖR PROJEKTET är ett samarbete mellan olika samhällsstödda organ i kommunerna för att stötta vuxnas lärande. Detta samarbete är viktigt och behöver utvecklas. Projektets huvudsakliga inriktning har varit att undersöka de möjligheter som finns i respektive land och att utbyta erfarenheter mellan olika typer av lokala vuxenutbildningsaktörer, som exempelvis studiecentra och bibliotek.

Målsättningen har varit att stödja lokala myndigheter i kommuner med en befolkning på under 20 000 personer att utforma en lokal vuxenlärandeplan. Att etablera ett europeiskt nätverk av kommuner genom att nyttja kommunikationsteknologi i inläringen har

också varit ett syfte och ett medel för att kunna driva projektet och få kvarstående effekter efter projektidens slut.

Målgruppen är särskilt unga vuxna som man vill hitta verk samma sätt att motivera till ett fortsatt livslångt lärande och personlig utveckling. Även vuxna med kort tidigare utbildning, invandrare och kvinnor har stått i fokus för projektet.

Platsbesök hos varandra

I partnerskapet ingår flera sinsemellan mycket olika organisationer från varje land. En viktig del av projektet har varit att skapa förståelse för de deltagande ländernas olika utbildnings- och bibliotekskulturer. Lokalt organiserade möten mellan lokala aktörer, som studiecentra och bibliotek, är en viktig del i projektarbetet. Inte minst för att väcka, förankra och sprida utvecklingstankar. Inom partnerskapet har man besökt

varandra och på plats fått studera hur vuxnas lärande kan stöttas på olika sätt i lokalsamhället. Vidare har man kommunicerat både via e-post och videokonferenser. I och med att det har varit olika typer av organisationer inom projektet har arbetet bedrivits på delvis olika plan. I Sverige har exempelvis Bibliotekshögskolan arbetat på ett mer forskningsinriktat och övergripande plan, medan vuxenutbildningen i Hylte arbetat direkt med målgruppen. Studerande i Hylte har kommunicerat med studerande i de andra länderna som deltar i projektet. Nationella "GLOP"-konferenser har följts upp under försommaren 2004 med en gemensam slutkonferens där man sammanfört de erfarenheter man fått under de tre projektåren. Man har då kunnat notera att stödet för vuxnas lärande är under stark utveckling och att mycket har hänt sedan projektet startade 2001.

Resultat

Ett europeiskt internetbaserat nätverk för bibliotekens service och aktiviteter kring vuxnas lärande har etablerats. Man har bekräftat den viktiga roll som kommun(lär)centra och bibliotek spelar i vuxnas möjligheter till lärande. Inte minst gäller det för personer i glesbygd och personer som på grund av funktionshinder har svårt att ta till sig det ordinarie utbudet av lärande.

Någon gemensam modell som kan passa alla har man inte funnit utan det är snarare i mångfalden och den lokala lösningen som framgången ligger. Fördelen med den kunskapsbas man nu delar och det nätverk man skaffat är att man i det lokala arbetet har vetskap om modeller och andras erfarenheter på lokalt plan. Därigenom har man fått ett bättre underlag för hur man själv ska ordna sin verksamhet nu och i framtiden. Projektet har nått bred spridning, inte minst genom att man har en länk till det på Kulturrådets webbadress: www.vuxbib.nu

Catharina Stenberg

033-16 40 00.

catharina.stenberg@hb.se

Grundtvig 2 – partnerskap för lärande

Partnerskap för lärande är tänkt att främja en första kontakt mellan organisationer från olika länder och brukar passa bra för mindre organisationer utan tidigare erfarenhet av internationellt samarbete. Med begreppet

"Partnerskap för lärande" vill man betona att målet är att lära sig av erfarenheter hos andra; att lära känna vuxenutbildningen i andra europeiska länder och att samarbeta med kollegor i andra delar av Europa.

“Join the Club” – ett lyckat språkprojekt

Join the Club

Program: Lingua 1

Typ av aktivitet: Projektsamarbete inom ett europeiskt utvecklingsprojekt inom språk

Institution: Högskolan i Dalarna

Ort och län: Falun, Dalarna

Budget: 686.642 euro för tre år

IDÉN TILL PROJEKTET Join the Club växte fram under ett seminarium i Uppsala i september 2000. Med vid seminariet var bland andra Loretta Qwarnström från Högskolan i Dalarna och Christina Eggegårdh-Ericson från Järfälla gymnasieskolor.

Efter att något trevande – i en ganska stor grupp – ha prövat olika idéer minskade gruppen till cirka tio personer. Dessa hade efter de här fyra dagarna hittat en gemensam vision: att skapa lokala språkklubbar där människor

ska kunna träffas och tala ett främmande språk på ett okonventionellt sätt.

Veckorna därefter arbetade man hårt med att svetsa ihop partnerskapet och finputsa föransökan om finansiering från Europeiska kommissionen. De länder som ville vara med i samarbetet var Danmark, Finland, Frankrike genom TV5, Lettland, Litauen, Spanien, Storbritannien och Tyskland. Kommissionen ansåg att detta var en projektidé med utvecklingspotential och godkände därför ansökan, dock med förbehållet att sänka budgeten ordentligt och begränsa partnerskapet något. Efter en hel del justeringar presenterades en projektansökan, som även den väckte Kommissionens gillande.

Klubbarna har olika målgrupper

Hösten 2001 drogs arbetet igång med att fördela arbetsuppgifter bland partnererna för de kommande tre åren, som projektet beviljats finansiering för. De första språkklubbarna startades upp på försök. Den allra första på en restaurang i Falun, där franskfödda Céline Rocher Hallin höll diskussionerna i franska igång. Tre år senare är så många som 40 klubbar verksamma i alla partnerländerna. Klubbarna vänder sig oftast till en bred publik som helt enkelt vill hålla ett främmande språk vid liv. Några vänder sig till särskilda kategorier, till exempel affärsfolk, bibliotekarier, universitetspersonal eller

barn. Andra klubbar samlar människor som har ett specialintresse, såsom konst, musik, affärsspråk med mera.

Tillfälle för diskussioner

Själva idén är att klubben inte ska vara en lärlarledd lektion eller studiecirkel. Den ska utgöra ett tillfälle för människor att träffas för att prata om aktuella ämnen eller gemensamma intressen på ett främmande språk. Deltagarna ska även kunna få vägledning i hur de kan arbeta vidare med språket ifråga. Därför har projektpartnererna lagt ned mycket kraft på att ta fram vad man kallar ”facilitators’ packs” till de personer som håller samman språkklubbarna. Facilitators’ Packs är ett resultat av de on-line kurser, som Hull University har hållit i. Detta instruktionspaket finns översatt till sju språk, har fått mycket positiv kritik för sin användarvänlighet.

Projektet har utvecklat ett ”Language Learners Passport”, som också det finns på sju språk. Language Learners Passport ska vara en hjälpreda för den som vill lära sig främmande språk på egen hand. Det är fyllt med tips om hur man ska hitta den metod som passar en själv bäst och hur man kan gå vidare i sin språkinläring.

Träffas på nätet

Även om projektpartnererna är spridda över hela Europa har de en fast dag varje månad när de träffas on-line. Hull University har skapat en webbplats för att underlätta kommunikationen.

– Projektet är nu inne på sitt tredje och avslutande år och det har varit en spännande resa, säger Loretta Qwarnström. Vi har lyckats med de mesta av våra mål: 40 språkklubbar på 8 olika språk inklusive luxemburgska. Vi vill självklart fortsätta det här utvecklingsarbetet och just nu håller vi på att diskutera med ett annat Linguastött projekt, ”Opening Doors”, om en ny gemensam ansökan. Den respons vi fått från Bryssels verkar väldigt positiv. The Clubs are here to stay.

Lingua

Målet med Lingua är att fler européer ska lära sig fler språk. Lingua ska väcka lusten att lära genom att ta fram nya läromedel och informera om vilka möjligheter som står till buds för den som vill lära.

Linguprojekt kan ha aktörer inom: skolor, universitet och högskolor, vuxenutbildningsanordnare, språkresurscentra, lokala och regionala myndigheter, kulturinstitut, mediaföretag, förlag och programvarutillverkare.

Verktyg för projektarbete på distans

SuperPro

Organisation: Kungliga Tekniska högskolan Stockholm

Typ av aktivitet: Leonardo da Vinci Pilotprojekt

Titel: "SuperPro" – Development of a tool for supervising project work at a distance

Budget: Enligt avtalet 290 946.6 Euro

Partners: Kungliga Tekniska högskolan, Blekinge Tekniska högskola, Tallinna Tehnikaukool (Estland), Université d'Angers (Frankrike), Politecnico di Milano, Cork Institute of Technology (Irland), Scania CV AB, Eesti Energia AB (Estland)

Projektid: 1/12 2001 – 21/12 2003

SUPERPRO FOKUSERAR PÅ två nyckelområden: kvalitet och kommunikation. Det är ett system som har skapats för att möta kraven från handledare vid universitet och företag vad gäller handledning på distans. SuperPro är ett verktyg som bidrar till att handledare vid universitet och företag kan upprätthålla samma kvalitetsnivå vid handledning på distans som vid handledning av examensarbete/projektarbete på plats.

SuperPro är ett verktyg för att upprätthålla, rationalisera och förenkla den fördefinierade kvalitetsnivån, samtidigt

som det fungerar som en kommunikationskanal mellan de inblandade parterna.

SuperPro erbjuder:

1. Skriftlig information om hela processen vad avser examensarbete/projektarbete på distans,
2. Ett webb-baserat handledningsverktyg som syftar till att förenkla kommunikationsprocessen.

Det finns en manual med skriftlig information som är framtagen för att hjälpa framtida användare av SuperPro att implementera systemet i praktiken. De ingående komponenterna och grundläggande delarna presenteras i denna manual. Här ingår även mallar för alla blanketter och kontrakt som bör användas som en del av systemet.

SuperPro har fyra hörnstenar som utgör själva kärnan i systemet. Dessa är:

1. *Information Package for Supervisors* – en informationsskrift till alla handledare

vilken framställs av varje universitet som önskar använda SuperPro. Till sin hjälp för att ta fram informationsskriften finns ett antal rubriker med förklarande text i den "Handbook" som förklarar SuperPro.

2. *Information Package for Students* – en informationsskrift till alla studenter vilken framställs av varje universitet som önskar använda SuperPro. Till sin hjälp för att ta fram informationsskriften finns ett antal rubriker med förklarande text i den "Handbook" som förklarar SuperPro.

3. *Information for Companies* – en färdig text som ligger som bilaga i "Handbook".

4. *Det webbaserade verktyget* som ska användas under handledningstiden, med möjligheter till seminarier, diskussioner, arkivering av rapporter osv. Nås genom www.superpro.nu

Resultat av projektet

"Handbook for The SuperPro System – a tool for supervision of placements/project work performed at a distance" som riktar sig till den person vid universitetet som utses att vara "SuperPro coordinator". Tre manualer har utvecklats för att beskriva tillvägagångssätt för att arbeta med det webbaserade verktyget. Manualerna riktar sig till handledare vid universitet och företag samt studenter och har därför något olika innehåll. Det webbaserade verktyget är ett annat resultat.

Det har blivit tydligt under arbetets gång att ett kvalitetssäkringssystem för projektarbeten på distans är något som har efterfrågats sedan länge och att ett implementerat och lätthanterligt system som SuperPro kommer att främja mobiliteten inom ramen för projektarbeten.

Leonardo da Vinci – pilotprojekt

Pilotprojekt ska förnya och öka kvaliteten inom yrkesutbildningen. Det omfattar både den grundläggande yrkesutbildningen samt den livslånga kompetensutvecklingen inom arbetslivet. Som yrkesutbildningsaktör kan

du inom ett Pilotprojekt ta fram nytt undervisningsmaterial och/eller nyskapande pedagogiska metoder.

Internationella programkontoret är en myndighet under Utbildningsdepartementet. Myndigheten ansvarar för en mängd internationella program och aktiviteter inom utbildningsområdet.